УДК 001.891

І. О. Головашенко
Ю. П. Носковенко

ПРОБЛЕМА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація
У даній роботі розглянуто загальний стан проблеми штучного інтелекту в сучасній філософії .
Ключові слова: штучний інтелект, мислення, розумова діяльність, особистість, технічний прогрес, інформатика.

Abstract
In this work consideredt the general state of the problem of artificial intelligence in modern philosophy.
Keywords: artificial intelligence, thinking, mental activity, personality, technical progress, informatics.

Вступ

Останнім часом все частіше виникає питання, чи не вичерпала себе філософія. Що разом з епохою Аристотеля, Гегеля, Бердяєва закінчилась і філософія, що зараз розум людей повністю займають точні науки, а для філософії не залишилося місця. Але філософія – це, в першу чергу, світогляд, призма, крізь яку людина сприймає навколишній світ, своє місце в цьому світі, місце серед оточуючих. Людство, отримавши за допомогою технічного прогресу нові інструменти вивчення навколишнього світу, одночасно отримало інструменти впливу на цей світ і на самого себе як частину світу.

Люди гостро потребують осмислення свого місця в умовах технічного прогресу, впливу технічних нововведень, виховання обережного поводження з неймовірною силою, даною людству технічним прогресом. Філософські проблеми сучасної інформатики включають в себе гносеологічні, онтологічні, антропологічні, етичні, культурологічні, соціально-історичні аспекти [1].

Філософські аспекти проблеми штучного інтелекту

Однією з серйозних гносеологічних проблем, що стала особливо актуальною в зв'язку з розвитком інформатики, є проблема співвідношення мислення людини і машинного мислення, «штучного інтелекту».

Дослідник, який долучається до проблеми штучного інтелекту, а у складі цієї проблеми до штучного інтелекту як феномена (існуючого або потенційно можливого), – стикається, з одного боку, із низкою суперечливих трактувань штучного інтелекту та похідних від нього термінів, та, з іншого боку, із позначенням одних і тих самих реалій різними термінами (штучний інтелект, істинний штучний інтелект, суперінтелект тощо). Окрім ускладнення взаєморозуміння між ученими, така термінологічна розмаїтість ставить питання щодо адекватності наявних дефініцій [2].

«Штучний інтелект» (artificial intelligence) – (AI) зазвичай тлумачиться як властивість автоматичних систем брати на себе окремі функції інтелекту людини, наприклад, вибирати і приймати оптимальні рішення на основі раніше отриманого досвіду і раціонального аналізу зовнішніх впливів. Інтелектом будемо називати здатність мозку вирішувати (інтелектуальні) завдання шляхом отримання, запам'ятовування і цілеспрямованого перетворення знань в процесі навчання на досвіді й адаптації до різноманітних обставин [3].

Видатний фізик і фахівець з квантових комп'ютерів Девід Дойч в своїй колонці для «The Guardian» розмірковує про те, як філософський підхід може допомогти програмістам і нейрофізіологам в створенні штучного розуму [4].

Основна філософська проблема в області штучного інтелекту – можливість або не можливість моделювання мислення людини.

Філософ Джон Серль вважає, що надія на можливість створення штучного інтелекту заснована на помилковій метафорі людського мозку як комп'ютерної програми [5].

Наступним філософським питанням штучного інтелекту є мета створення. В принципі все, що робить людина в практичному житті, зазвичай направлено на те, щоб більше нічого не робити. Однак при досить високому рівні життя (великій кількості потенційної енергії) людини на перший план виступає вже не бажання економити енергію, а пошукові інстинкти. Припустимо, що людина зуміла створити інтелект, що перевищує свій власний, нехай не якістю, то кількістю. Що тепер буде з людством? Яку роль буде відігравати людина? Для чого вона тепер потрібна? І взагалі, чи потрібно в принципі створення штучного інтелекту [6]?

З іншого боку, сам факт того, що особистістю є не комп'ютер, а запущена на ньому програма, піднімає невирішені філософські проблеми, які на практиці перетворяться в політичні протиріччя. Наприклад, якщо штучний інтелект – програма, що працює на комп'ютері, видалити її з комп'ютера -– вбивство, так само як і позбавити людський розум фізичного тіла. Але штучний інтелект може бути скопійований на безліч комп'ютерів одним натисканням кнопки. Чи будуть ці програми, запущені на різних комп'ютерах, однією і тією ж особою або різними [4]?

Досить важливо, що взаємодія великої кількості складних комп’ютерних програм (наприклад, на рівні роботів, інтернет-агломерацій, навіть персонального комп’ютера) може призводити до непередбачуваних розробниками наслідків. Вихід роботів (нанороботів, фєнтороботів) з-під контролю внаслідок програмного збою, комп’ютерного вірусу тощо з подальшим ходом науково- технічного прогресу становитиме собою не локальну чи регіональну проблему, а загрозу існуванню усієї планетарної цивілізації [7].

Висновки

Узагальнено викладені вище основні елементи змісту проблеми штучного інтелекту, дозволяють визначити філософію штучного інтелекту як інтегративний напрям філософських досліджень, предметом якого є феномен штучного інтелекту, його становлення, перспективи, соціальні та гуманітарні аспекти існування, аналіз філософсько-методологічних проблем досліджень у відповідній галузі. Очевидно, що вона являє собою досить різнопланове проблемне поле, стрижнем якого є роль штучного інтелекту в еволюції людства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1) Онопрієнко М. В. Інформатизація в контексті філософсько-методологічного дослідження інформатики / М. В. Онопрієнко. – Київ: Софія-Оранта, 2007. – 212 с.
2) Швирков О. І. Проблема штучного інтелекту і людиновимірність штучних інтелектуальних систем: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.09 / Швирков Олександр Іванович. - Житомир, 2006. - 174 с.
3) Мороз О. Штучний інтелект // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук, Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук, І. О. Покаржевська. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
4) Philosophy will be the key that unlocks artificial intelligence [Електронний ресурс]. Режим доступу:https://www.theguardian.com/science/2012/oct/03/philosophy-artificial-

intelligence?fbclid=IwAR0JutwuS3dPMrHsYXPQxz19PhDBMZdRcvDBVOgy7fKYj7JVPKlMqNG8g94. – Назва з екрану
5) Искусственный интеллект: различные взгляды на проблему [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.raai.org/library/books/sirl/ai.htm. – Назва з екрану
6) Дрейфус Х. Чего не могут вычислительные машины. Критика искусственного разума / Х. Дрейфус. – М.: Либроком, 2010. – 340 с.
7) Нариньяни А. С. Между эволюцией и сверхвысокими технологиями: новый человек ближайшего будущего / А. С. Нариньяни // Вопросы философии. - 2008. - № 4. - С. 3-17.

Носковенко Юлія Павлівна **–** студентка групи 1АКІТ-18м, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: angel479870@gmail.com

Науковий керівник: ***Головашенко Ірина Олегівна*** – канд. філософ. наук, доцент, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Noskovenko Yulia P. **–** Faculty of Computer Systems and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: angel479870@gmail.com

Supervisor: ***Holovashenko Iryna O.*** **–** PhD, Associated Professor of the Department of Philosophy and the Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.